

DLO FAKTA institutionstyper på daginstitutionsområdet

Dagtilbudsloven taler om kommunale, selvejende og private daginstitutioner¹.

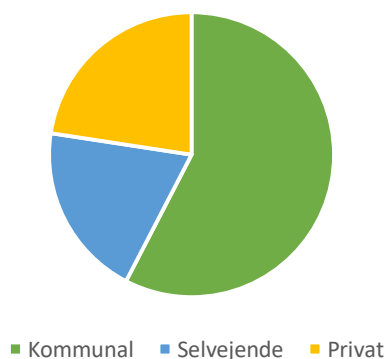
Kommunale daginstitutioner ejes og drives af kommunen. Dagtilbudsforvaltningen er øverste ledelse og bestemmer rammerne for ledelsen af det enkelte dagtilbud. Langt de fleste dagtilbud i Danmark er kommunale (1.370 i 2018).

Selvejende daginstitutioner er selvstændige juridiske enheder med en bestyrelse og vedtægter, der sætter rammerne for institutionens værdier, pædagogik og ledelse. Et eventuelt overskud skal indgå i videre drift. Daginstitutioner der hører under dagtilbudslovens § 19, stk. 3 om selvejende institutioner har en driftsoverenskomst med kommunen, hvorefter kommunen står for pladsanvisning af børn og opkræver forældrebetaling. De står altså til ansvar for kommunen og skal fx have godkendt ansættelse af leder, men har en større selvstændighed i dagligdagen end de kommunale institutioner. Tidligere har der været langt flere selvejende, men de senere år er denne institutionstype faldet (471 i 2018)

Private daginstitutioner er selvstændige juridiske enheder, der er godkendt som 'private leverandører af dagtilbud' efter dagtilbudslovens § 19, stk. 5. Institutionen har ikke driftsoverenskomst med kommunen men står selv for at indskrive børn, og institutionen opkræver selv forældrebetaling. Institutionen modtager samme tilskud pr. barn som de kommunale og selvejende, men har ikke loft over forældrebetaling.

Langt de fleste (DLO anslår 90%) private leverandører af dagtilbud er i selve driftskonstruktionen *selvejende* på samme vis som dem, der er selvejende efter dagtilbudslovens § 19, stk. 3. Omlægning til privat drift eller oprettelsen af nye private daginstitutioner sker efter ofte som modsvar til det kommunale ønske om sammenlægning til større enheder eller nedlæggelse af daginstitutioner i mindre byer (537 i 2018).

Antal institutioner fordelt på ejerform i 2018

Tilsyn

Alle institutionstyper er underlagt samme **tilsyn**, som sikrer tilfredsstillende standarder. Tilsynet hører for tiden under kommunerne og kan således variere fra kommune til kommune, men principielt ikke fra institutionstype til institutionstype.

¹ Der findes også en institutionstype, der hedder 'pulje-institution', som typisk er tilknyttet en bestemt virksomhed eller er oprettet efter særlig aftale med kommunalbestyrelsen. Pulje-institutionerne er under udfasning og er så få i antal, at de ikke omtales videre her. Kontakt DLO for mere info.

Udviklingen i institutionstyper på daginstitutionsområdet

Gennem tiden har samfundsudviklingen præget udviklingen af daginstitutionsområdet i Danmark. Den første industrialiseringsbølge skabte en vandringsbølge fra land til by. Da kvinder kom på arbejdsmarkedet og den traditionelle familiestruktur blev ændret, opstod et behov for varetagelse af barnet uden for hjemmet.

Før 1964 var dagpasning ikke betragtet som en offentlig opgave, men opstod på private initiativer. Asylers finansieret af godgørenhed og kirker grundlagde den danske daginstitutionskultur, ud fra et behov for opsyn med børn i dagtimerne. Daginstitutionerne organiserede sig i en fælles organisation, DLO.

Med tiden fik en begyndende forståelse af barnets behov for læring, stimulering og egentlig pædagogik betydning for udviklingen af børnehaver som vi kender dem i dag. Først i 1960'erne og 1970'erne bliver dagpasning et begreb man interesserede sig for politisk. [Sine Penthin Grumløse på UCC](#) har forsket i dette.

For at dække et øget pasningsbehov blev kommunale daginstitutioner oprettet og man etablerede et samarbejde med de eksisterende selvejende institutioner.

I 2005 vedtog Folketinget mulighed for etablering af private leverandører på daginstitutionsområdet.

Som en del af den daværende regerings bestræbelser på at effektivisere den offentlige sektor var private daginstitutioner en del af strategien om konkurrenceudsættelse med forøget kvalitet og omkostningseffektivitet som forventet resultat.

Det store skifte i forholdet mellem kommunale og ikke-kommunale daginstitutioner kom dog først i forlængelse af kommunesammenlægningerne i 2007. I både stat og kommune havde man fokus på at effektivisere og omlægge til stordrift. Mange daginstitutioner blev lagt sammen til større enheder og mange selvejende institutioner blev nedlagt eller tvangskommunaliseret. Af denne grund overgik mange selvejende institutioner til fortsat drift som private leverandører af dagtilbud.

2017

Kommunal	1209
Selvejende	494
Privat	496

2018

Kommunal	1370
Selvejende	471
Privat	537

